

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Rebus Ecclesiae Non Alienandis. Titvlvs IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

quodam in re, licet ad rem) a felicitate recordationis Ni-
 colai Papa IV. & Celesti V. predecessorum nostris fa-
 ctas, sine concessione, auctoritate Apostolica in futurum
 innovari presentia omnino cassavimus, irritavimus, &
 nullas fore decrevimus firmitatis: multas dubitatio-
 nes augent, ut unde praefate constitutionis revoca-
 tione processit editio, interpretatio ejus quoque pro-
 hibita. Praefatis declarandum duximus sanctione, quod
 illius (qui editionis tempore superaddite ultra statutum
 numerum erant per eodem predecessores canonicis sub
 appellatione praebendarum, vel etiam portionum) ea-
 rum constitutionum locum habet. Si autem hujusmodi re-
 vocatione numero existentes, sic tempore dictae revocatio-
 nis habebant, quod per eessionem vel defectum illorum;
 sequantur intra numerum ex vigore prioris gratiae, nil
 capitum aliter expectabatur, nisi distributionum, seu
 portionum suarum augmentum (cum forsitan esset eccle-
 siae in qua canonicorum, non autem portionum nume-
 rus, vel praebendarum distinctio habebatur) quantoque
 magis maiores si fieri possunt singulorum percipientium
 portiones: ad illos vel eos, qui per literas facultatis a
 predecessorum nostrorum in aliquarum eccle-
 siarum canonicos erant recepti (licet praebendas vel alia
 beneficia expectarent) constitutionem certum est non
 extendendam. In illis vero, qui ultra numerum au-
 thenticis praefatis in aliquarum ecclesiarum canonicos
 recepti, quantum ad capitulum, & ad choram, ac di-
 stinctionem perpetuam quotidianarum plentitudi-
 nis canonicis tunc habebant, sed in eis dignitates, es,
 portiones, praebendas, portiones, vel alia beneficia, que
 ultra numerum existentibus de numero, expectabant:
 distributionem praefatam locum habere (ratione hujus-
 modi expectationis) dubium non existit. Sane in his,
 qui super canonicatibus, praebendis & dignitatibus, pa-
 rtiatibus vel aliis ecclesiis seu beneficiis quibuscunq;
 a predecessoribus nostris literas impetraverunt,
 etiam per executorum illorum facta fuerint, reservatio-
 nes, retentiones, possessiones, varietates, processus: & etiam si
 eadem beneficia tunc vacabant, & per impetrantes peti-
 tione fuerit ab executoribus, quod eis illa conferrent:
 non tamen ipsorum beneficiorum vacantium collatio-
 nes, tunc temporis erant factae: locum habet constitutio
 illius, ut omnes hujusmodi gratiae (quarum ratione
 non erat ad collationem processum, & sic per con-
 ditionem hujus in re non fuerat ipsis impetrantibus acqui-
 sita) intelligantur penitus revocata.

praelatus. Idem poterit Episcopus si capitulum ab ipsa
 collatione suspendi contingat, vel singulariter omnes
 de capitulo majoris excommunicationis vinculo in-
 nodari.

*Collatione spectante ad Episcopatum de consilio, vel a consilio capi-
 tulo, illo existente inhabili (nisi sit in mora) non conferri capitulum,
 hoc dicit.*

Cum a vero ad solum Episcopum praebendarum spe-
 dat collatio, cum consilio sui capituli vel assensu: de-
 ficiente Episcopo vel suspensio (nisi Episcopus in petenda
 relaxatione suspensionis hujusmodi sit in mora) capitu-
 lum se non potest intrinsece de cildem.

*Beneficium conferri cum consilio Episcopi, sine illa conferri, non est
 remota a consilio inter veniente, h. d. Dominicus.*

Vbi vero de speciali alicujus ecclesiae consuetudine,
 vel statuto, beneficiorum collatio ad aliquem cum con-
 silio Episcopi noscitur pertinere: sublato Episcopo de
 medio, (cum consilium nequeat tunc peti ab eo) non
 erit propter hoc vacans beneficium collatio deferenda:
 nec etiam si egerit in remota, ita quod non possit ipsius
 praesentia in brevi haberi. Quia in petendo vel expe-
 ctando ejus consilio, postea vacanti beneficio periculum
 imminere.

DE REBUS ECCLESIAE NON alienandis.

TITVLVS IX. CAP. I.

*Perpetua alienatio facta de rebus ecclesiae vacantibus non procedit
 ad tractatum, & sine iusta causa, non valet. Ioan. And.*

Innocentius quartus.
 Vidum: & infra. Dicitur vero Archidiaconus
 ex adverso respondit, illas decimas illi ecclesiae
 restitui non debere: proferens in medium or-
 dinationem quandam Episcopi Dulmen. de consensu
 capituli sui factam, inter alia continentem, quod idem
 Episcopus attendens proventus Archidiaconatus Dul-
 men. ad eos fore veniens, & exiles, quod non sufficiebant
 ad ejus onera supportanda: praefatas decimas Ar-
 chidiaconatum memorato concessit: & infra. Quia ve-
 ro in concessione hujusmodi praedicta ecclesia (cum va-
 caret) legitime caruit defensore, qui sibi prius ab eo-
 dem Episcopo deberet deputari. Quia etiam tractatus
 solennis diligens, qui in talibus concessionibus per-
 petuis, & alienationibus rerum ecclesiasticarum exigitur,
 non fuit habitus in eadem: ordinationem & con-
 cessionem ipsam (praesertim cum evidens necessitas qua-
 te fieri deberet, vel utilitas & non subiecta) de statum
 nostrorum consilio decernimus non valere: dictas deci-
 mas ipsi ecclesiae tanquam pertinentes ad eam sententia-
 liter adjudicare curantes.

CAP. II.

*Terminus prohibes submersionem ecclesiarum suarum immobilium
 bonorum vel partium fieri laicis absque consensu capituli & licentia
 Papae. Si danda cassas contractus quacunque firmitate illatos,
 contra hoc de cetero facturos. Terminus prohibet praesertim si
 tenentur & alieno non contradicentes, & laico, nisi ipso praesentibus
 compulerit eos ad compellentes. Quarta praecipit laico non usurpare: & penam
 imponit. h. d. Ioan. And.*

a) Ad hunc textum vide Felin. in cap. eum de excep. de rescriptis.
 b) Vid. cap. ad institutionem. de elec. ad. x. q. ii. uno, alias ve-
 rulari suis principii. licet. x. q. ii. nemo. ff. de evic. Lucius, vud.
 Odrad. in consil. 100. cum 2. seq. hoc eod. tit. c. Vid. Hyston. in
 sum. eod. tit. ubi assignat quatuor causas alienationis rerum eccle-
 siasticarum.

NE SEDE VACANTE ALI- quid innovetur.

TITVLVS VIII. CAP. I.

*Collatione canonice ad Episcopum & capitulum pertinet,
 si sit in re non fuerit ipsis impetrantibus acqui-
 sita. h. d. Ioan. And.*

Bonifacius VIII.

Si ad Episcopum & capitulum communiter per-
 tineat & collatio praebendarum, mortuo Episco-
 po, vel a beneficiorum collatione suspensio, pote-
 rit capitulum vacantes conferre praebendas: Etiam si
 Episcopus interesse habet in collatione hujusmodi iur-
 is. h. d. Ioan. And.

Gregor. X. in Concilio generali Lugdun.

Hoc consultiſſimo prohibemus edicto, univerſos & ſingulos prelatos eccleſias ſibi commiſſas, bona immobilia, ſeu jura a ipſarum, laicis ſubmittere, ſubjicere, ſeu ſupponere, abſque capituli ſui conſenſu & Apoſtolice ſedis licentia ſpeciali. Non concedendo bona ipſa vel jura in emphyteuſim, ſeu alijs alienando in forma, & caſibus à jure permiſſis: ſed conſtituendo, vel recognoſcendo, ſeu proſtitendo ab illis ea tanquam à ſuperioribus tenere: ſeu ab ipſis eadem advocando, prout in quibusdam partibus vulgariter dicitur, avohere, vel ipſos patronos, vel advocatos eccleſiarum, ſeu bonorum ipſarum perpetuò, aut ad tempus non modicum ſtatuendo. Contrafactus autem omnes etiam juramenti, pœnz, vel alterius cujuſlibet firmitatis adjectione valatos (quos de talibus alienationibus ſine hujusmodi licentia & conſenſu contigerit celebrari) & quicquid ex eis ſecutum fuerit, decernimus adeò viribus omnino carere, ut nec jus aliquod tribuant, nec præſcribendi etiam cauſam parent. Et nihilominus prelatos, qui ſecus fecerint, ipſo facto ab officio & adminiſtratione: clericos etiam qui ſcientes contra inhibitionem prædictam aliquod eſſe præſumptum id ſuperiori denunciare neglexerint, à perceptione beneficiorum, quæ in eccleſia obtinent ſic gravata, triennio ſtatim eſſe ſuſpenſos. Laici verò, qui prelatos vel capitula eccleſiarum, ſeu alias perſonas eccleſiaſticas ad ſubmiſſiones hujusmodi faciendas, hætenus compulerunt, niſi poſt competentem monitionem (remiſſa ſubmiſſione, quam per vim, vel metum exegerint) eccleſias, & bona eccleſiaſtica eis ſubmiſſa taliter in ſua liberate dimittant. Illi verò, qui de cetero prelatos, vel perſonas caſdem ad talia faciendâ compulerint (cujuscuſque ſint conditionis, aut ſtatus) excommunicationis ſint ſententia innodati. Ex contraſtibus præterea ſuper præmiſſis (hujusmodi licentia & conſenſu intervenientibus) hætenus initis, vel quos in futurum iniri contigerit, ſeu occasione illorum, laici ultra id quod ex natura contraſtuum iſporum, vel adhibita in illis lege permittitur, aliquid non uſurpent. Qui verò ſecus egerint (niſi legitime moniti ab hujusmodi uſurpatione deſtiterint, reſtituendo etiam ea, quæ taliter uſurparunt) eo ipſo ſententiam excommunicationis incurſant: & extrinſecum ſupponendum terram iſporum (ſi opus fuerit) eccleſiaſtico interdico liberè procedatur.

DE RERV PERMVTATIONE.

TITVLVS X. CAP. I.

Non obſtantibus expectationibus beneficiorum permutatio fieri poſſit. Ioan. And.

Bonifacius VIII. Biteren. Epifcopo.

Licet & in ſua diœceſi aliqui auctoritate Apoſtolice beneficia proximò vacatura expectent: illos tamen qui ſecundum formam juris ſua beneficia in eadem diœceſi ad tuam collationem ſpectantia permutare volentes liberè ac ſine fraude in manibus tuis ipſa reſignant. Nolumus occasione præmiſſa (æquitate præferentes in hac parte rigori) circa faciendam permutacionem beneficiorum hujusmodi (quæ alijs minime reſignatione) ullatenus impediri.

^a Vid. Bart. in y. colla. C. ubi in rem dicit. per l. ſi altera. ff. de uſuſu. Font. ^b Diſt. 60. deſ. in antiquior. codic. ^c Vid. Clem. 1. ut. de rer. permu. & de materia Bellanorum traſt. de permutacione beneficiorum. & Dec. conſil. 141. l. 1. incip. ad plura dicitur. & conſil. 210. ca. incip. viſo. p. 102. l. 2.

DE TESTAMENTIS ET VLTIMIS VOLUNTARIIS.

TITVLVS XI. CAP. I.

In ſidei commiſſis ſubſtitutionibus licet habeat quædam ductio: in directis non. Et ſubſtitutiones interpretari debent directas, dummodo conueniant verbi & preſens iſta. Innocentius Andreas.

Bonifacius octauus.

Si pater a filium & filiam habens impuberes, uxorem, filiam in reſecta, filium vero in unum bonis ſuis univerſalem heredem indiſtincti, & omnibus qua in ſuo teſtamento legavit, adiciens, ut ſi decedat filia ſine liberis, eidem filio, & ſiſte abſque liberis hereditate filius, præfatæ filiz moreretur: Chariſſi pater conſtituendo hæredes, ſi utruſque ſine liberis moreretur, filiorum. Teſtatore mortuo, ac deinde filia ſuſcepit, & filia (ſuperſtite matre) deſeruit ante compæſ pubertatis. Abſque deductione Trebellianicæ, præſentis iuræ naturæ debuit, facienda, & ſiſte pater debuit omnia deſeruit. Præmiſſi namque ſubſtitutiones ſtatutæ de filio ad filiam, & contra, & de illa ad præſentem, directè debent intelligi pupillares. Cum in ſubſtitutionibus ſemper fit interpretatio faciendâ (dummodo, ſicut in caſu propoſito, earum verbiſ & perſona conueniant in ſubſtituto) ut ſubſtitutio directè intelligatur pupillari quàm obliqua, quanquam directè interpretum ad ſidei commiſſum ex cauſa trahatur. Licet autem in teſtamento ſuo matrem portione iuræ naturæ deſeruit, non poſſit, pater tamen in teſtamento quod filia præſentem facit, poſſe: nam teſtamentum huiusmodi pupillari paterno, vel paterno præſentem deſeruit.

CAP. II.

Superior habet conſentire religioſi, depauperati concubitorum, in d. eſt, ſecundum Zen.

Idem.

Religioſus executor ab aliquo in ſua voluntate obligatus (ma deputatus, non poſſit (cum vellet vel nollet non habeat) hujusmodi officium ſuſcipere, vel recipere: niſi à ſuperiore ſuo petita ſuper hoc licentia & obſequa.

^a Pluribus executoribus datum, non mortuo, vel in remota exiſtente, vel exequi nolente, unus officium executionis exercere, in ſubſtitutione teſtatorum volumus: niſi aliud per teſtatorum dicitur. h. d. ſecundum Zen.

Sanè pluribus à teſtatore ſimpliciter executioſus deputatus, uno eorum mortuo, vel in remotis agente, aut id exequi forte nolente: Ne voluntatem teſtatoris impediri, vel nimium diſſerui conungat: poſſit alius à teſtatore aliud expreſſum officium executionis impetrare liberè adimplere.

DE SEPULTVRIS. TITVLVS XII. CAP. I.

Hic prohibetur paſſim de ſepultura eligenda. Non obſtante poſſe de ſepultura eligenda, vel electa non mutanda, ſepultura illi quibus alijs erat de jure ſepiendus: & alijs ſepiendi non debent ſepultura obventibus reſtituendis eſſe, alijs paratiſſime in contenta. h. d. ſecundum Zen.

Bonifacius octauus.

Animarum periculis & ſandelis quæ deſeruntur ex his proveniunt, evitare volumus, univerſis religioſis & ſecularibus clericis ex-

^a De materia hujus cap. præter doctores hic vide. Innocentius in cap. Rainutus. ext. de uſu. & in l. præſentem. l. de impu. & in l. ſubſ. & alibi.